

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ในการศึกษาข้อมูล การศึกษาข้อมูลก็ได้ใช้หลายวิธีรวมกัน ดังนี้

การศึกษาจะใช้ทั้งการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆภายในสถานสงเคราะห์วังทอง จากรูปภาพ จากเทปโทรทัศน์ จากงานวิจัย วิธีการสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์เดี่ยวเชิงลึก (in - depth interview) และการสนทนากลุ่ม

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร

เนื่องจากการศึกษานี้เป็นการศึกษาความเป็นอยู่ของคนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์วังทอง ดังนั้นประชากรจึงประกอบด้วยผู้บริหารสูงสุดของสถานสงเคราะห์วังทอง จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่แผนกต่าง ๆ ที่อยู่ในสถานสงเคราะห์วังทอง จำนวน 33 คน และผู้รับบริการของสถานสงเคราะห์วังทอง จำนวน 434 คน ในช่วงของการศึกษาและวิจัย

ตัวอย่าง

สำหรับผู้รับบริการสงเคราะห์เหล่านั้นจะอยู่ตามเรือนต่างๆ จำนวน 10 เรือน ในสถานสงเคราะห์วังทอง ผู้รับบริการสงเคราะห์บริการเหล่านี้ มี อายุสูงสุดคือ 80 ปี และมีอายุต่ำสุดคือ 18 ปี มีผู้ชายจำนวน 236 และผู้หญิงจำนวน 198 คน ผู้รับบริการสงเคราะห์เหล่านี้มีทั้งผู้ป่วยโรคเอดส์ คนพิการ ผู้สูงอายุ และอาการป่วยทางจิตด้วย ดังนั้นในการศึกษาจึงสำรวจจำนวนของผู้รับตามเรือนต่างๆ แบบเจาะจงที่สามารถสื่อสารกับผู้วิจัยได้ด้วยภาษาพูดและภาษาท่าทาง (Verbal and nonverbal communication) ได้ตัวอย่างจำนวน 11 คน ซึ่งอยู่ตามเรือนต่างดังนี้ ตัวอย่างผู้รับบริการสงเคราะห์เรือน 1 แกรับหญิงจำนวน 2 คน ชื่อนางสุกัลยาและนางแววตา ตัวอย่างผู้รับบริการสงเคราะห์

เรือน 2 หญิง 1 คน ชื่อนางรัชนี ตัวอย่างผู้รับการสงเคราะห์เรือน 4 ชาย จำนวน 2 คน ชื่อนายบรรจง และนายกฤษณ์ ตัวอย่างผู้รับการสงเคราะห์เรือน 6 แกรับชาย จำนวน 4 คน ชื่อนายไพวัล นายสุชาติ นายพิชัยและนายน้อย ตัวอย่างผู้รับการสงเคราะห์เรือน 9 ชาย จำนวน 1 คน ชื่อนายสุชิน ตัวอย่างผู้รับการสงเคราะห์เรือน 10 ชาย จำนวน 1 คน ชื่อนายณรงค์

ตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานสงเคราะห์และผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับผู้รับการสงเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วย ประธาน โรงงานขยะเพื่อรีไซเคิลวงษ์พาณิชย์ 1 คน ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ 1 คน ผู้ดูแล 9 คน ครูฝึกอาชีพ 5 คน แม่ครัว 3 คน นักสังคมสงเคราะห์ 2 คน พยาบาล 1 คน และ นายทะเบียน 1 คน และหัวหน้าโครงการดนตรีบำบัด จำนวน 1 คน รวมได้ตัวอย่าง 24 คน รวมตัวอย่างการศึกษาทั้งหมด 35 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัย ได้ใช้การสังเกต การจดบันทึก การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การบันทึกเสียง การบันทึกด้วยกล้องวิดีโอ การบันทึกภาพนิ่ง ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิต และกิจกรรมบำบัดของผู้รับการสงเคราะห์ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่ม 1 ธันวาคม 2548 – 30 เมษายน 2549 รวม 5 เดือน

1. รายงานตัวและเข้าพักอาศัย
2. ปฐมนิเทศจัดโดยผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ นักวิจัยได้ปรับตัวให้เข้ากับสถานที่ และสภาพแวดล้อมใหม่
3. ศึกษา วิเคราะห์ ตรวจสอบข้อมูลทุติยภูมิ และเปรียบเทียบกับข้อมูลปัจจุบัน
4. ทำความรู้จักและสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูล รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นหรือข้อมูลพื้นฐานจากผู้ดูแลผู้รับการสงเคราะห์ 9 คน นักสังคมสงเคราะห์ 2 คน ครูฝึกประจำหน่วย 5 คน พยาบาล 1 คน แม่ครัว 3 คน นายทะเบียน 1 คน หัวหน้าโครงการดนตรีบำบัด 1 คน ประธาน โรงงานคัดแยกขยะเพื่อรีไซเคิลวงษ์พาณิชย์ 1 คน และผู้ปกครองสถานสงเคราะห์วังทอง 1 คน

5. คัดเลือกตัวอย่างผู้รับการสงเคราะห์เพื่อการศึกษา
6. กำหนดโครงสร้างของการเก็บข้อมูล
7. การปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่ของสถานสงเคราะห์ที่ไม่ได้เป็นตัวอย่างของการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อประกอบความเข้าใจ
8. การสังเกตการแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานสงเคราะห์ตามตารางของสถานสงเคราะห์ที่กำหนดไว้
9. เข้าร่วมประชุมประจำเดือนของสถานสงเคราะห์วังทอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลการศึกษาเป็นข้อมูลนามบัญญัติ (Nominal scale) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเหล่านี้มาเรียงลำดับ เรียงเรียง จัดลำดับตามระยะเวลาและขั้นตอนของกิจกรรม อธิบาย อภิปรายผล และสรุปผลให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา